

वडा प्रोफाइल

नागार्जुन नगरपालिका वडा नं. ७

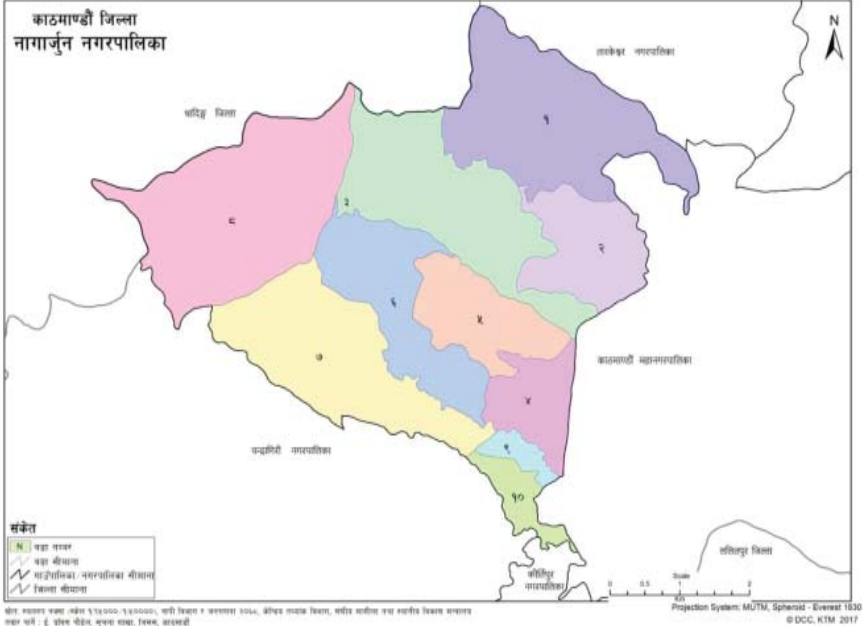

नागार्जुन नगरपालिका
७ नं. वडा कार्यालय
गोतामथोक, काठमाडौं

२०७५

वडा प्रोफाईल

नागार्जुन नगरपालिका वडा नं. ७

नागार्जुन नगरपालिका
७ नं. वडा कार्यालय
गोतामथोक, काठमाडौं
२०७५

नागार्जुन नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
सीतापाईला, काठमाडौं
३ नं. प्रदेश, नेपाल

शुभकामना मन्तव्य

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको मूल संरचना संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा बाँडफाँड गरेको छ। संविधानवाटै तय गरे बमोजिम तिनै तहका राज्य संरचनाका अंगहरु आफैमा स्वायत्त रहि आफ्नो क्षेत्राधिकारमा रहने वस्तु तथा स्रोत र साधनको प्रयोगका लागि योजना निर्माणको क्रममा क्रियासिल रहेका छन्। नगरपालिकाले पनि स्रोत साधनको प्रयोग तथा बाँडफाँडमा न्यायोचित तरिका अपनाउनका हेतुले हरेक वडा वडाको वस्तुगत अवस्थाको जानकारी लिने क्रममा वडागत प्रोफाईल बनाउने कार्यलाई निरन्तरता दिदै आए अनुसार वडा नं ७ ले पनि “वडा प्रोफाईल” बनाउने कार्य गर्न लागेकाले यसलाई विशेष महत्व दिन चाहान्छु।

तथ्याङ्क संकलन गरी प्रकाशन गर्नु एक सराहनिय कार्य हो। विगत लामो समय देखि तथ्याङ्कको अभाव खड्कि रहेको परिस्थितिलाई पुरागर्ने उद्देश्यले “वडा प्रोफाईल” तयार गर्ने परिकल्पना गर्नु एउटा महत्वपूर्ण काम हो। यस प्रकारको प्रकाशनले बजेट विनियोजन गर्न, योजना बनाउनका साथै समस्या पहिचान गरि सम्बोधन गर्ने मार्ग प्रशस्त गर्छ भन्नेमा म स्वयम विश्वस्त छु। यस अध्ययनले आगामी दिनमा स्थानिय निकाय, समुदाय, संघसंस्था र जनताले ध्यान पुऱ्याउनु पर्ने र योजनामा प्राथमिकता दिनुपर्ने विषयलाई ध्यानाकर्षण गराउन सक्छ भन्ने मेरो ठम्याई छ।

प्रकृति रिसोर्सस सेन्टरको प्राविधिक सहयोगमा नागार्जुन नगरपालिका वडा नं. ७ ले वडाको जनसाङ्ख्यिक, सामाजिक, शैक्षिक, धार्मिक, सांस्कृतिक, पर्यटकिय साथै आर्थिक लगायत विभिन्न पक्षलाई समेटेर “वडा प्रोफाईल” तयारी गर्न लागेको कुरामा खुशी व्यक्त गर्दछु। यस प्रकाशनले सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था, सरोकारवाला, साथै विभिन्न क्षेत्रमा अध्ययनरत व्यक्ति तथा निकायहरु सबैलाई उपयोगी हुनेछ भन्ने अपेक्षा लिएको छु। “वडा प्रोफाईल” प्रकाशन गर्न लागेकोमा हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दै भविष्यमा पनि यस्तो कार्यलाई निरन्तरता दिने काममा सफलता प्राप्त होस् साथै वडा कार्यालयले थप प्रगति गर्न सकोस्। यो वडाको प्रोफाईललाई पुस्तकका रूपमा तयारी गर्न प्राविधिक सहयोग दिनु हुने अर्थशास्त्री डा. उत्तम खनाल, कञ्चन थापा, मनोज नेपाली, प्रकृति रिसोर्सस सेन्टरका अध्यक्ष श्रीकृष्ण बस्नेत तथा प्रकृति रिसोर्सस सेन्टर परिवार, सहयोग र समन्वय दिने वडा कार्यालय, वडाबासी, तथ्याङ्क संकलक लगायत सबैमा पुन एकपटक हार्दिक धन्यवाद दिदै सफलताको शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

मोहन बहादुर बस्नेत
नगर प्रमुख (मेयर)

नागार्जुन नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
सीतापाईला, काठमाडौं
३ नं. प्रदेश, नेपाल

शुभकामना मन्तव्य

राज्यको संघीय संरचना बमोजिम संघ, प्रदेश र स्थानिय तह गरी तीन तहका अंगहरु आफैमा स्वायत्त भई आफ्नो क्षेत्राधिकारमा रहने काम गर्न पाउने वातावरण बन्यो । सोहि अनुसार नागार्जुन नगरपालिकाको विकासको दायित्व हाम्रो जिम्मेवारीमा थपियो । यस नगरपालिका भित्र रहेका हरेक वडाको विकास कार्यमा ध्यान दिनु हाम्रो कर्तव्य पनि हो तथापि हरेक वडामा के कस्ता वस्तु तथा स्रोत र साधनको प्रयोग हुन सक्छन् र त्यसको संभाव्यता पनि छ । यसका लागि त्यहि वडाले अब नजिकबाट नियालेर त्यहाँ के कस्ता वस्तुगत आवश्यकताहरु छन् त्यसको चित्रण गरी “वडा प्रोफाईल” तयारी गर्नु र त्यसबाट सबै जनताले सुसुचित हुनु गौरवको विषय हो । यस्तो कार्यले भावी योजना, कार्यक्रम निर्माण एवं अध्ययन अनुसन्धानमा समेत यो प्रकाशनले सहयोग पुऱ्याउने छ भन्नेमा कुनै संदेह छैन ।

यसै तथ्यलाई मनन् गर्दै विकास योजना निर्माणको क्रममा क्रियासिल रहन नगरपालिकाले पनि स्रोत सधानको प्रयोग तथा बाँडफाँडमा न्यायोचित तरिका अपनाउने हेतुले हरेक वडाको वस्तुगत अवस्थाको जानकारी लिने क्रममा वडागत प्रोफाईल बनाउने कार्यलाई प्रोत्साहन गरे अनुरूप वडा नं ७ ले पनि “वडा प्रोफाईल” बनाई प्रकाशन गर्न लागेको थाहा पाउँदा ज्यादै हर्षित छु । मलाई विश्वास छ यस प्रकारको कार्यले वडा भित्रका आवश्यकताहरुको पहिचान गर्न सजिलो भई कार्यान्वयनको चरणमा पुग्न कोशेदुङ्गा सावित हुनेछ ।

अत यस सुखद घडीमा नगरपालिकाको तर्फबाट वडावासीहरुको विकास निर्माणमा निरन्तर कृयाशिल हुने विश्वासका साथ वडा नं ७ लाई विशेष स्मरण गर्दै “वडा प्रोफाईल” बनाउने कार्यमा प्राविधिक सहयोग गर्ने प्रकृति रिसोर्सेस सेन्टर परिवारलाई हार्दिक धन्यवाद दिदै सफलताको बधाई दिन चाहान्छु । साथै आगामी दिनमा सबैको सहयोग तथा समन्वयमा यस्ता थप कार्यहरु निरन्तर भई उल्लेखनिय उपलब्धी प्राप्त गर्न सकियोस् भन्ने शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

सुशिला अधिकारी
नगर उपप्रमुख (उप-मेयर)

नागार्जुन नगरपालिका

७ नं वडा कार्यालय,
गोदामथोक, काठमाडौं
३ नं. प्रदेश, नेपाल

मेरो भनाई

नेपालले संघीय शासन प्रणाली अवलम्बन गरे पश्चात पूर्वाधार विकास र सामाजिक परिवर्तन मार्फत मुलुकलाई समृद्ध बनाउने सरकारको प्रतिवद्धतामा यस नगरपालिकाले हरसम्भव सहयोग पुऱ्याउने लक्ष्य लिएको छ । पूर्वाधार विकास, आर्थिक प्रगति र सामाजिक रुपान्तरणलाई यस वडाले मुख्य आधारको रुपमा लिएको छ । आशातीत प्रतिफल प्राप्त गर्न वडा प्रोफाईलमा उल्लेखित तथ्याङ्क महत्वपूर्ण हुनेछ भन्ने अपेक्षाको साथ नागार्जुन नगरपालिका वडा नं. ७ (साविक रामकोट गा.वि.स.को वडा नं १, २, ३ र स्युचाटार गा.वि.स.को वडा नं ७, ८, ९) मा रहेका जनसांख्यिक विवरण, सार्वजनिक सम्पत्ति, धार्मिक स्थल, पर्यटकिय स्थल त्यसै गरी ऐतिहासिक, सांस्कृतिक सम्पदा, प्राकृतिक सम्पदा तथा जातिय महत्वको क्षेत्रहरु पहिचान गर्न यस कार्यको थालनी गरिएको हो ।

यस वडामा बसोबास गरेका सबै परिवारहरुको पारिवारिक विवरण सहित जनसांख्यिक, सामाजिक तथा धार्मिक, वातावरण तथा शिक्षा, स्वास्थ्य लगायत बहु पक्षिय विवरण समावेस गरी "वडा प्रोफाईल" तयार गर्ने कार्य सम्पन्न भएकोमा खुशी छु । यसले वडाको वस्तुगत तथ्याङ्कको चित्रण गरी आगामी दिनमा योजना छनोटका लागि सहज हुने र आवश्यकताको पहिचान प्राथमिकताका आधारमा गर्न टेवा मिल्ने विश्वास राख्दै यस "वडा प्रोफाईल"ले वडा भित्रको विविध पक्षको चित्रण गर्नुका साथै नगरपालिका, सरोकारवाला, शुभचिन्तक, सामाजिक क्षेत्रमा क्रियाशिल विभिन्न व्यक्तिहरु, निकायहरु लगायत वडा वासीलाई वर्तमान स्थिति जानकारी लिन, भावी कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयनमा जान समेत यथेष्ट सहयोग पुग्नेछ भन्ने आशा राखेको छु । वडा प्रोफाईल तयारीको लागि आवश्यक पर्ने तथ्याङ्क तथा जानकारी उपलब्ध गराईदिनु हुने सम्पूर्ण वडावासीहरुमा समन्वय, सहकार्य र सहयोग गरिदिनु भएकोमा हार्दिक आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

अन्त्यमा "वडा प्रोफाईल" तयार गरी प्रकाशन गर्न आर्थिक सहयोग गर्ने नगरपालिका कार्यालय, वडा कार्यालय, प्राविधिक सहयोग गर्ने प्रकृति रिसोर्सेस सेन्टरका अध्यक्ष श्रीकृष्ण बस्नेत तथा प्रकृति रिसोर्सेस सेन्टर परिवार, तथ्याङ्क संकलक लगायत सबैको योगदानको कदर गर्दै हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । भविष्यमा पनि सबैको सहयोगमा यस्ता कार्यहरुको निरन्तरता दिदै जाने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

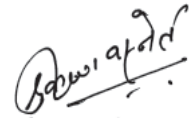
रमेश प्रसाद गौतम
वडा अध्यक्ष

दुई शब्द

स्थानीय तहले पूर्ण रुपमा अधिकार प्राप्त गरेपछि आफ्नो क्षेत्राधिकार भित्र पर्ने भूभाग तथा त्यहाँ रहेका प्राकृतिक वस्तुहरूको उपभोग तथा वितरण गर्ने वातावरण मिलाउनका लागि नगरपालिका र तिनका मातहतमा रहेका वडाहरूले वडागत भिलेज प्रोफाइल बनाउने कामको थालनि भयो । यसै कार्यलाई व्यवस्थित बनाउने ध्येयका साथ नागार्जुन नगरपालिका वडा नं ७ ले आफ्नो वडाको प्रोफाइल तयारी गर्ने कार्यलाई अगाडी बढाउने उद्देश्यबाट प्रेरित हामीलाई प्राविधिक सहयोगको जिम्मा दिए अनुसार अत्यन्तै छोटो समय र सीमित बजेटको परिधिमा रहेर हरेक घरको तथ्यांक संकलनको साथै वडा भित्र रहेका सार्वजनिक स्थल, विद्यालय, धार्मिक स्थल, मठमन्दिर, पाटीपौवा, धारा, पोखरी र विभिन्न उपभोक्ता समुह वा समिति, संघसंस्थाको लगत संकलन गरी दुरुस्त बनाउने प्रयास गरिएको छ । यस कार्यले थोरै भए पनि यस वडाको तस्विर जनताका माझ उतार्ने प्रयास गरेकाले आगामी दिनमा कुन स्थानमा के कस्ता विकासका योजनाहरू बनाउनु पर्छ सोका लागि यो पुस्तक सहयोगी दस्तावेज हुनेछ । यस पुस्तक आफैमा प्रयाप्त त रहेको छैन होला तैपनि यसले अधिकांस विषयवस्तुलाई चित्रण गरेकाले यसलाई सकारात्मक कदमको रुपमा लिई रचनात्मक सुझावको अपेक्षा गरिएको छ ।

सूचना नै सुशासनको महत्वपूर्ण श्रोत रहेको विद्यमान अवस्थामा नागार्जुन नगरपालिका ७ नं. वडा कार्यालयको “वडा प्रोफाइल” प्रकाशनले यहाँको विविध अवस्थाहरू सबै सरोकारवाला, नियमनकारी निकायहरू तथा वडावासीहरू माझ पुऱ्याउन सक्षम भई वडाको विकास निर्माणका कार्य योजना तर्जुमा गर्न यो प्रकाशन लाभदायी हुनेछ भन्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्न चाहान्छु ।

अन्तमा, तथ्यांक संकलन गरी यस वडाको प्रोफाइल तयार गर्ने वातावरण बनाई दिने नागार्जुन नगरपालिकाका नगर प्रमुख तथा नगर उप-प्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, सामाजिक विकास शाखा प्रमुख, ७ नं. वडा अध्यक्ष र वडा सदस्यहरू, वडा सचिव, रामकोट सामुदायिक अध्ययन केन्द्र प्रति हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । पुस्तक तयारीको लागि आवश्यक तथ्याङ्क तथा सूचना प्रदान गराइदिनु हुने आम वडा वासीहरू, संघसंस्था, विभिन्न समिति एवं समुहहरू, तथ्याङ्क संकलकहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । लेखन कार्यमा सघाउनु हुने अर्थविद् डा.उत्तम खनाल, कञ्चन थापा, मनोज नेपाली साथै कम्प्युटर डाटा एन्ट्रीमा योगदान गर्नुहुने सविता बस्नेत र सुनन्दा बस्नेत पनि धन्यवादको पात्र रहनेछन् । सरोकारवाला सबैमा पुन एक पटक हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

श्रीकृष्ण बस्नेत

अध्यक्ष

प्रकृति रिसोर्स सेन्टर
काठमाण्डौ, नेपाल

विषय-सूची

शुभकामना मन्तव्य

मेरो भनाई

दुई शब्द

परिच्छेद-१: पृष्ठभूमि

१. नागार्जुन नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय	१
२. वडा नं ७ को संक्षिप्त परिचय	३

परिच्छेद-२: वडा प्रोफाईलबारे जानकारी

१. परिचय	५
२. औचित्य	५
३. उद्देश्य	६
४. अध्ययन विधि	७
४.१ प्राथमिक श्रोत	७
४.२ द्वितीय श्रोत	८
५. अध्ययनको क्षेत्र तथा दायरा	८
६. अध्ययन समूह गठन	८
७. तथ्यांकको प्रस्तुतिकरण र विश्लेषण	९

परिच्छेद-३: बिषयगत विवरण

खण्ड क : जनसांख्यिक तथा सामाजिक विवरण

१. जनसंख्याको आकार	१०
२. उमेर समूह अनुसार जनसंख्याको विवरण	११
३. बैवाहिक स्थिति विवरण	१२
३.१ लैङ्गिक रूपमा बैवाहिक स्थिति	१२
३.२ उमेरगत रूपमा बैवाहिक स्थिति	१३
४. शैक्षिक स्थितिको विवरण	१४
५. पेशाको आधारमा जनसंख्या विवरण	१६
५.१ उमेरगत रूपमा वडा वासीको मुख्य पेशा	१७

६.	जन्म दर्तासम्बन्धि विवरण	१८
७.	धर्मको आधारमा जनसंख्याको वितरण	१९
८.	जातीगत विवरण	२०
९.	मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या वितरण	२१

खण्ड ख : आर्थिक विवरण

१.	घरको प्रकार	२२
२.	घरको स्वामित्वको स्थिति	२३
३.	आम्दानीको मुख्य स्रोत	२४
४.	ईन्धनको स्रोत तथा प्रयोगको अवस्था	२५
५.	खानेपानीको मुख्य स्रोत	२६
६.	पानी शुद्धिकरणको विधिको प्रयोग	२७
७.	शौचालयको अवस्था	२७
८.	परिवारमा उपलब्ध सुविधाहरू एवं प्रविधि	२८
९.	वैकिङ्ग सुविधा प्रयोगको स्थिति	२९
१०.	कृषियोग्य जमिन भएका परिवारीक विवरण	३०
११.	महिलाको नाममा जग्गा-जमिनको स्वामित्व	३१
१२.	घरपालुवा पशुपंक्षी भएका परिवार	३१

खण्ड ग : वातावरण तथा स्वास्थ्य

१.	वातावरण सम्बन्धी विवरण.....	३३
१.१	घर परिसरमा रुख-बिरुवा.....	३३
१.२	घर परिसरमा करेसावारी	३४
१.३	वर्षातको पानी संकलन तथा भण्डारण.....	३४
१.४	फोहरमैला व्यवस्थापनको अवस्था	३५
१.५	फोहरमैला व्यवस्थापन तथा प्रविधि	३६
२.	स्वास्थ्य सम्बन्धी विवरण.....	३६
२.१	सुर्तीजन्य पदार्थ सेवन अवस्था	३७
२.२	मद्यपानको अवस्था.....	३८
२.३	अपाङ्गताको विवरण.....	३८

२.४ दीर्घ/नसर्ने रोग सम्बन्धि विवरण	३९
२.५ स्वास्थ्य सेवाको प्रयोग.....	४२
२.६ स्वास्थ्य संस्था जान लाग्ने समय.....	४३
२.७ स्वास्थ्य बीमाको अवस्था	४३
२.८ जेष्ठ नागरिक भत्ता वितरण अवस्था	४५

परिच्छेद -४ सार्वजनिक विवरण

४.१ सार्वजनिक शौचालय सम्बन्धि विवरण.....	४६
४.२ धार्मिक स्थल सम्बन्धि विवरण.....	४६
४.३ वन उपभोक्ता समिति वा समुह सम्बन्धि विवरण.....	४९
४.४ खानेपानी उपभोक्ता समिति वा समुह सम्बन्धि विवरण.....	५०
४.५ महिला समुह तथा कृषक समुह सम्बन्धि विवरण.....	५१
४.६ सामुदायिक भवन/पाटी पौवा सम्बन्धि विवरण	५३
४.७ सार्वजनिक धारा/पोखरी/ताल/नदी नाला सम्बन्धि विवरण	५४
४.८ बैंक, सहकारी संस्था, वित्तीय संस्था, बीमा कम्पनी सम्बन्धि विवरण.....	५४
४.९ उद्योग, कलकारखाना, व्यवसाय सम्बन्धि विवरण.....	५५
४.१० मनोरञ्जन स्थल, पार्क तथा खेलकुद स्थल सम्बन्धि विवरण	५६
४.११ प्रकोप जोखिम सडकटासन्नता स्तरीकरण विवरण	५६
४.१२ वडामा संचालित सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयहरुको विवरण	५७

परिच्छेद - ५ : अनुसूची

अनुसूची १ : सर्वेक्षणकर्ता, सुपरभाइजर तथा डाटा एन्ट्रीको नामावली	६०
अनुसूची २ : वडाका जन प्रतिनिधिहरुको विवरण.....	६१
अनुसूची ३ : वडा कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण.....	६१
अनुसूची ४ : घरधुरी सर्वेक्षण फारम.....	६२
अनुसूची ५ : सार्वजनिक विवरण संकलन फारम.....	७०
अनुसूची ६ : शिक्षा सम्बन्धी विवरण फारम	७४
अनुसूची ७ : सन्दर्भ सामाग्री.....	७६